

คู่มือการใช้รหัสถิ่นกำเนิดของ **CITES**

ฉบับพิมพ์ครั้งแรก: กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560

จัดทำขึ้นภายใต้สัญญาสำหรับสำนักเลขาธิการ

CITES

โดยโดยสหภาพนานาชาติเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (IUCN), Rue Mauverney 28, 1196 Gland, สวิตเซอร์แลนด์

เขียนโดย **Jessica A. Lyons, Daniel J. D. Natusch** และ **Robert W. G. Jenkins**

ผลิตโดยได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากสหภาพยุโรป

อนุญาตให้มีการทำซ้ำของเอกสารฉบับนี้เพื่อการศึกษาหรือเพื่อวัตถุประสงค์อื่นที่ไม่ใช่เชิงพาณิชย์โดยไม่ต้องไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ล่วงหน้า

ห้ามทำซ้ำเพื่อขายต่อหรือเพื่อวัตถุประสงค์ทางการค้าโดยวิธีการใดๆ ไม่ว่าจะในรูปแบบถ่าย อิเล็กทรอนิกส์หรือกลไก รวมถึงการถ่ายเอกสาร การบันทึก การทำเทปหรือจัดเก็บข้อมูลและการเรียกค้นข้อมูลหากไม่ได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้ถือลิขสิทธิ์

การกำหนดลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่ใช้ในหนังสือเล่มนี้ไม่ได้หมายความถึงการแสดงความเห็นใดๆ เกี่ยวกับส่วนของผู้รวบรวมหรือสำนักเลขาธิการ CITES เกี่ยวกับสถานะทางกฎหมายของประเทศ เขตแดนหรือพื้นที่ใดๆ หรือเกี่ยวกับการกำหนดพรมแดนหรือเขตแดนของตนแต่อย่างใด

สำนักเลขาธิการ CITES
Maison internationale de l'environnement
Chemin des Anémones
CH-1219 Châtelaine, Genève
สวิตเซอร์แลนด์

โทรศัพท์: +41 (0) 22 917 8139/40

โทรสาร: +41 (0) 22 797 34 17

อีเมล: info@cites.org

เว็บไซต์: www.cites.org

1.0 ประวัติความเป็นมาและบทนำ

บทบาทของอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศว่าด้วยสัตว์ป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ (CITES) คือการควบคุมการค้าระหว่างประเทศต่อสัตว์และพืชที่ระบุไว้ในอนุสัญญา CITES เพื่อให้แน่ใจว่าการหยุดในป่าจะไม่ถูกคุกคาม เพื่อให้บรรลุบทบาทนี้ เป็นสิ่งสำคัญที่ระบบการจัดการที่ใช้ในการผลิตตัวอย่างพันธุ์เพื่อการค้าระหว่างประเทศจะได้รับการกำหนดและทำความเข้าใจอย่างชัดเจน รวมถึงผลกระทบของเขตปกครองแต่ละเขตต่อประชากรป่าจะได้รับการประเมินอย่างเหมาะสม แต่ละระบบควรมีรหัสถิ่นกำเนิดที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในเอกสารอนุญาตและใบรับรองของ CITES ซึ่งจะแจ้งให้ภาคีต่างๆ ทราบเกี่ยวกับระบบการจัดการที่ใช้ในการผลิตตัวอย่างพันธุ์และข้อกำหนดของอนุสัญญานี้ ตัวอย่างพันธุ์เช่น สัตว์ที่เกิดในป่ามีรหัสถิ่นกำเนิด "W" ซึ่งหมายถึงป่า มีรหัสถิ่นกำเนิดสิบลำดับที่ใช้ในปัจจุบันเพื่อบ่งบอกถึงต้นกำเนิดของตัวอย่างพันธุ์ของชนิดพันธุ์ที่จดทะเบียนในอนุสัญญา CITES (อธิบายด้วยรายละเอียดในหัวข้อ 2.0)

เพื่อช่วยให้ภาคีใช้รหัสถิ่นกำเนิดเพื่อการส่งออกของอนุสัญญา CITES ได้อย่างถูกต้อง มติที่ 15.52 จากการประชุมครั้งที่สิบห้าของการประชุม CITES ของภาคี (เมืองโดฮา, กาตาร์, 13-25 มีนาคม 2553) ได้ขอให้สำนักเลขาธิการ CITES:

*... "ทำสัญญากับผู้เชี่ยวชาญที่เหมาะสมเพื่อเตรียมคำแนะนำ
ที่จะให้คำแนะนำแก่ภาคีเกี่ยวกับการใช้ที่เหมาะสม
ของรหัสถิ่นกำเนิด ... เพื่อให้คณะกรรมการสัตว์และพืชทบทวนและแสดงความคิดเห็น"*

<http://www.cites.org/sites/default/files/eng/cop/16/doc/E-CoP16-48.pdf>

จากนั้น เลขาธิการ CITES มอบหมายให้ IUCN ดำเนินงานนี้ รายงานนี้เป็นผลมาจากงานนี้ และมีเป้าหมายเพื่อเป็นแนวทางให้แก่ภาคีของ CITES ในการใช้รหัสถิ่นกำเนิดที่เหมาะสมสำหรับตัวอย่างพันธุ์ที่นำเข้าสู่การค้าระหว่างประเทศ

2.0 รหัสถิ่นกำเนิดและระบบการผลิตในปัจจุบัน

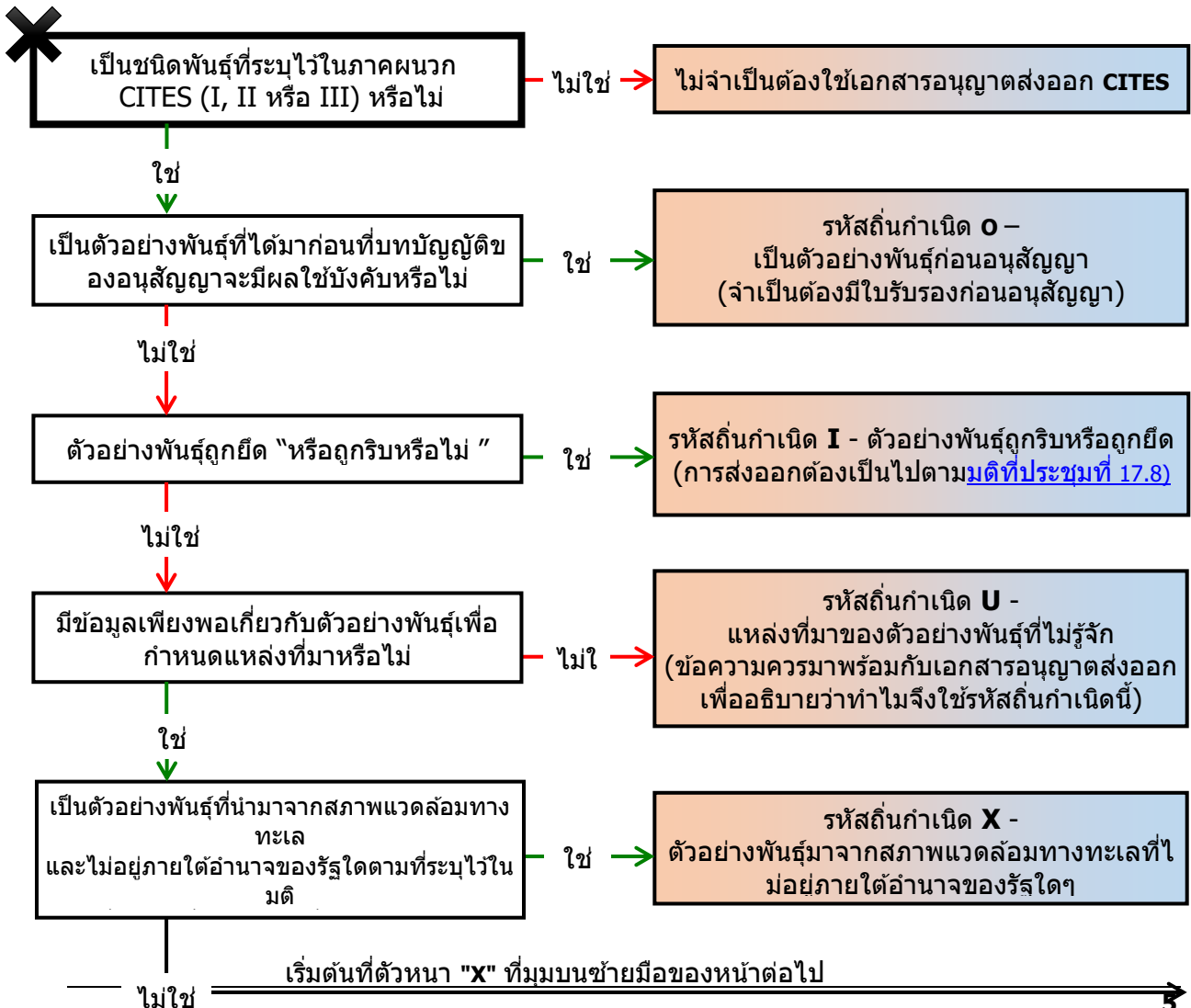
ข้อกำหนดรหัสถิ่นกำเนิดที่ใช้ที่นี่มาจากมติที่ประชุมที่ 12.3 (ฉบับที่ CoP17) และเว็บไซต์ CITES สำหรับคำอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อกำหนด โปรดดูอภิธานศัพท์ของ CITES: <http://www.cites.org/eng/resources/terms/glossary.php>

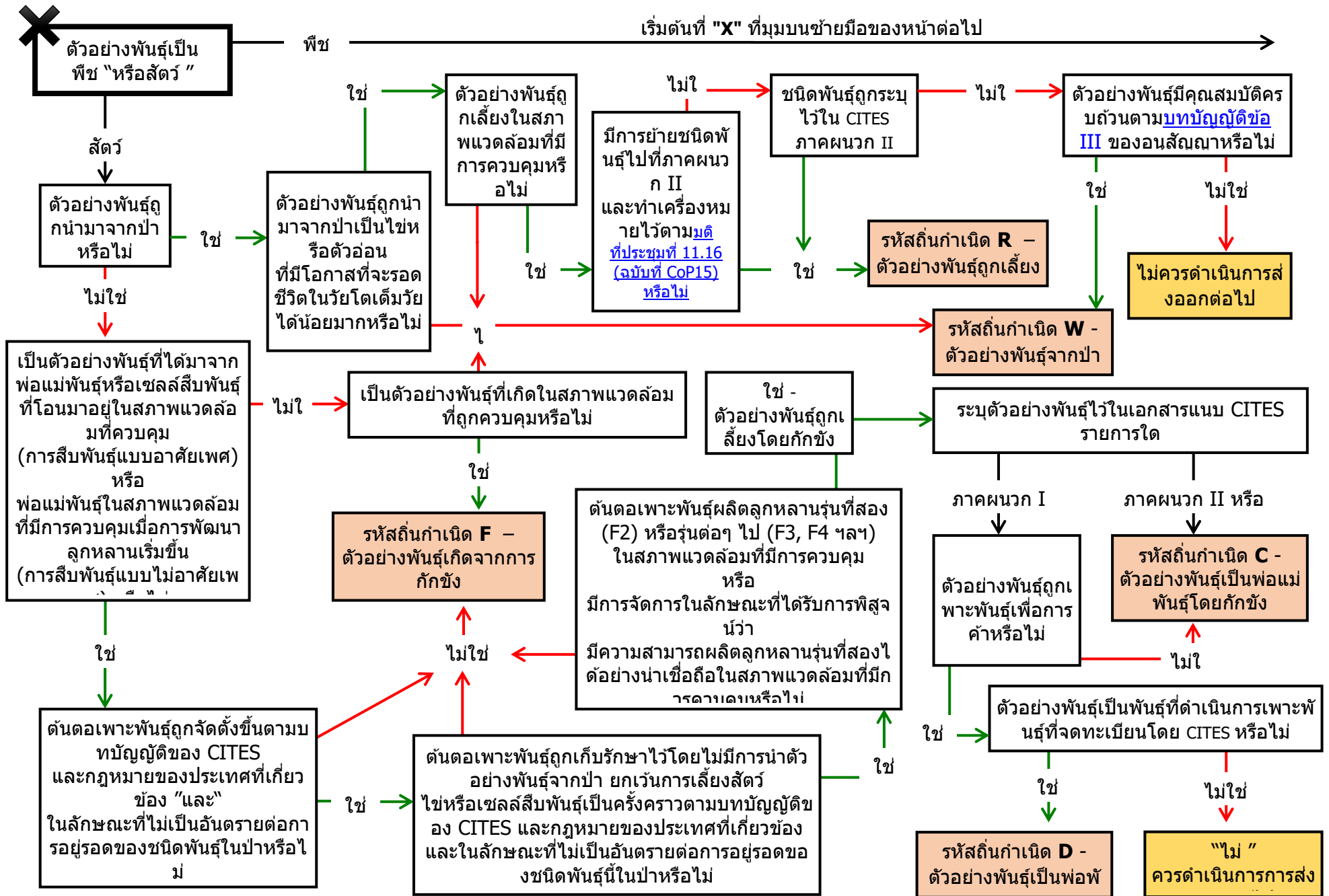
รหัสถิ่นกำเนิด	คำอธิบาย	ภาคผนวกของ CITES	นิยาม
W	ป่า	I, II, III	ตัวอย่างพันธุ์ที่นำมาจากป่า
X	สภาพแวดล้อมทางทะเล	I, II, III	ตัวอย่างพันธุ์ที่นำมาจากสภาพแวดล้อมทางทะเลที่ไม่อยู่ในเขตอำนาจของรัฐใดๆ
R	สัตว์ในฟาร์ม	I, II, III	ตัวอย่างพันธุ์ของสัตว์ที่เลี้ยงในสภาพแวดล้อมที่มีการควบคุม นำเป็นไข่หรือตัวอ่อนจากป่า ซึ่งจะมีโอกาสที่จะรอดชีวิตในวัยโตเต็มวัยได้น้อยมาก
D	สัตว์ที่ถูกกักขังหรือพืชที่ขยายพันธุ์โดยมนุษย์	I	สัตว์ในภาคผนวก I ที่ถูกเลี้ยงไว้โดยกักขังเพื่อวัตถุประสงค์ทางการค้าที่ใช้ในการปฏิบัติงานจะรวมอยู่ในทะเบียนของสำนักเลขานุการตาม มติที่ประชุมที่ 12.10 (ฉบับที่ CoP15) และพืชในภาคผนวก I ที่มีการขยายพันธุ์โดยมนุษย์เพื่อจุดประสงค์ทางการค้า รวมถึงชิ้นส่วนและผลผลิตอนุพันธ์ ที่ส่งออกภายใต้ บทบัญญัติข้อ VII วรรค 4 ของอนุสัญญา
A	พืชที่ขยายพันธุ์โดยมนุษย์	I, II, III	พืชที่มีการขยายพันธุ์โดยมนุษย์ตาม มติที่ประชุมที่ 11.11 (ฉบับที่ CoP 17) รวมทั้งชิ้นส่วนและผลผลิตอนุพันธ์ที่ส่งออกภายใต้ บทบัญญัติข้อ VII วรรค 5 (ตัวอย่างพันธุ์ของชนิดพันธุ์รวมอยู่ในภาคผนวก 1 ที่ได้มีการแพร่พันธุ์โดยมนุษย์เพื่อวัตถุประสงค์ที่มีไขเพื่อการค้า และตัวอย่างพันธุ์ของชนิดพันธุ์ที่รวมอยู่ในภาคผนวก II และ III)
C	เลี้ยงโดยกักขัง	I, II, III	สัตว์ที่ได้รับการเลี้ยงดูโดยกักขังตาม มติของที่ประชุมที่ 10.16 (ฉบับแก้ไข) รวมทั้งชิ้นส่วนและผลผลิตอนุพันธ์ที่ส่งออกภายใต้ บทบัญญัติข้อ VII วรรค 5
F	เกิดโดยกักขัง	I, II, III	สัตว์ที่เกิดจากการกักขัง (F1 หรือรุ่นต่อไป) ที่ไม่สามารถตรงกับความหมายของ "เพาะพันธุ์โดยกักขัง" ใน มติที่ประชุมที่ 10.16 (ฉบับแก้ไข) , รวมทั้งส่วนประกอบและผลผลิตอนุพันธ์
U	ไม่ทราบ	I, II, III	แหล่งที่มาของตัวอย่างพันธุ์ไม่เป็นที่รู้จัก แต่ต้องตัดสิน
I	ถูกริบหรือถูกยึด	I, II, III	ตัวอย่างพันธุ์ที่ถูกริบหรือถูกยึด รหัสถิ่นกำเนิดนี้ต้องถูกนำมาใช้ร่วมกับรหัสถิ่นกำเนิดอื่น
O	ก่อนมีอนุสัญญา	I, II, III	ตัวอย่างพันธุ์ที่ได้มาก่อนที่บทบัญญัติของอนุสัญญาจะใช้บังคับ ถ้าใบรับรองออกโดยหน่วยงานการจัดการแล้ว จะไม่มีเอกสารอนุญาตหรือหนังสือรับรองอื่นๆ ตามอนุสัญญาเพื่ออนุญาตการส่งออกนำเข้าหรือส่งออกซ้ำ

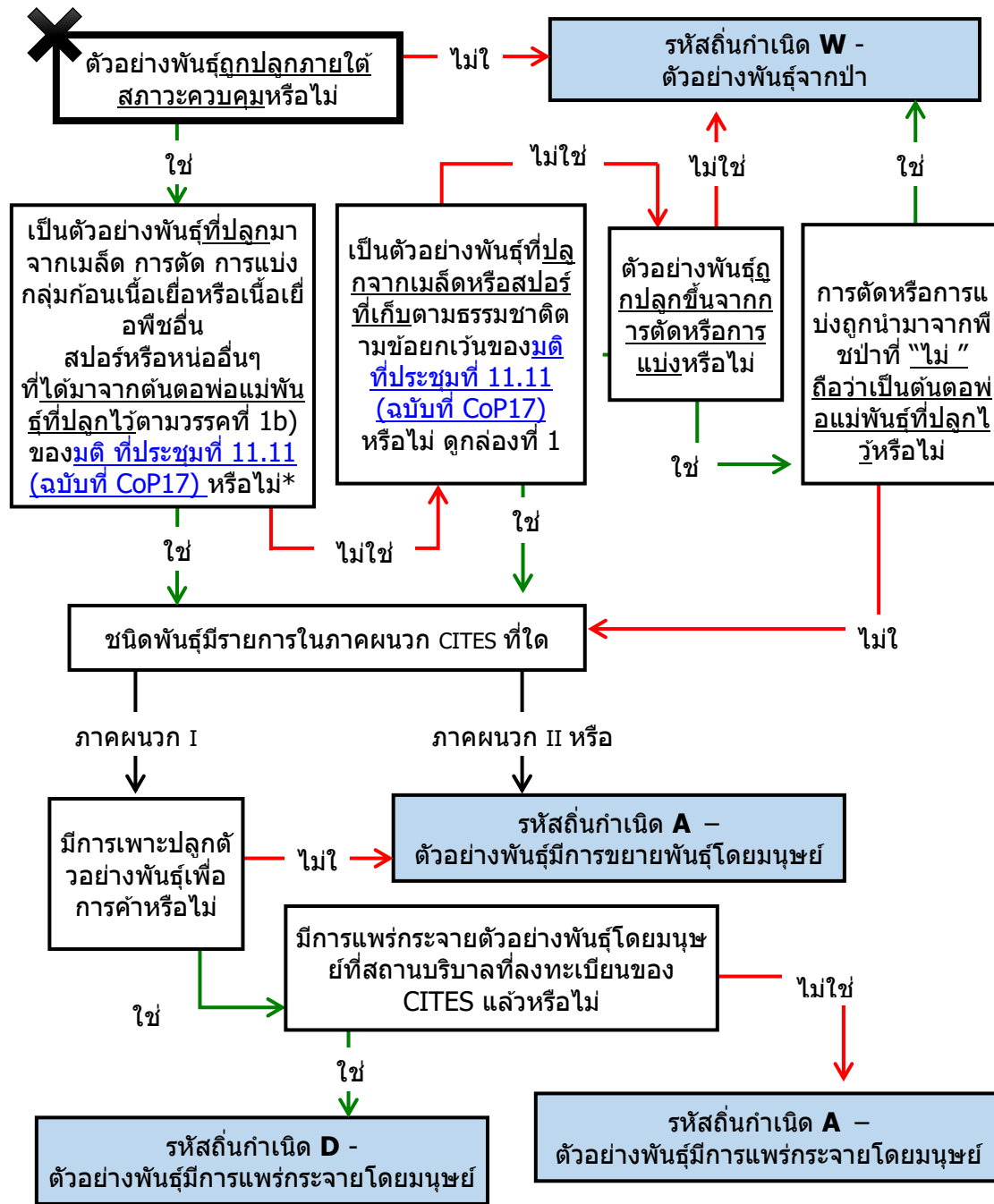
3.0 คีย์รหัสถิ่นกำเนิดที่แยกออกสองแขนง

ได้มีการพัฒนารหัสถิ่นกำเนิดที่แยกออกสองเพื่อช่วยให้ภาคีสามารถใช้รหัสถิ่นกำเนิดสำหรับการส่งออก ตัวอย่างพันธุ์ที่ได้รับการรับรองจาก CITES ได้อย่างถูกต้อง คำแนะนำในการใช้คีย์มีดังนี้:

1. สำหรับการค้าระหว่างประเทศทั้งพืชและสัตว์ รวมทั้งชิ้นส่วนและผลผลิตอนุพันธ์ของพืชและสัตว์ ให้เริ่มต้นเป็นตัวหนา "X" ตามด้านล่างในหน้านี้
2. สำหรับคำถามแต่ละข้อ ให้ทำตามทั้งลูกศร "ใช่" หรือ "ไม่ใช่" ไปที่กล่องคำถามถัดไป จนกว่าจะจบด้วยกล่องสี กล่องสีระบุรหัสถิ่นกำเนิด CITES ที่ควรใช้ เมื่อออกเอกสารอนุญาตและใบรับรองสำหรับตัวอย่างพันธุ์
3. บางช่องมีเครื่องหมายดอกจันที่แนะนำผู้ใช้ให้ดูคำแนะนำเพิ่มเติม (ที่พบในหัวข้อ 4.0 ถึง 7.0) เพื่อกำหนดรหัสถิ่นกำเนิด
4. หากยังไม่แน่ใจว่าควรใช้รหัสถิ่นกำเนิดใดสำหรับตัวอย่างพันธุ์ใดก็ตาม ให้ปรึกษาสำนักเลขาธิการ CITES
5. นอกจากนี้ โปรดทราบว่า มีข้อยกเว้นหลายประการและบทบัญญัติพิเศษที่ใช้กับตัวอย่างพันธุ์ของ CITES ที่ระบุไว้ - ลิงก์ไปยังข้อยกเว้นและข้อยกเว้นพิเศษมีอยู่ในตอนที่ **7.0** ของคำแนะนำนี้
6. ข้อมูลเดียวกันจะถูกแสดงในรูปแบบคำถามในภาคผนวกของคู่มือฉบับนี้ (ดูหน้า 12 "แผนภูมิการไหลในรูปแบบสอบถาม")

ช่อง 1 การยกเว้นพืชที่ปลูกจากเมล็ดและสปอร์
[มติ ที่ประชุมที่ 11.11 [ฉบับที่ CoP17]]

อาจยกเว้นและถือว่าเป็นตัวอย่างพันธุ์ที่ได้รับการแพร่พันธุ์โดยมนุษย์หากปลูกจากเมล็ดหรือสปอร์ที่มาจากป่าเฉพาะในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการจัดชั้นและหมวดหมู่พืชและสัตว์

- ก) i) การจัดตั้งต้นตอพ่อแม่พันธุ์ที่ปลูกไว้เป็นปัญหาสำคัญในทางปฏิบัติเนื่องจากตัวอย่างพันธุ์ใช้เวลาในการเข้าถึงวัยเจริญพันธุ์ เช่นเดียวกับพันธุ์ไม้หลายชนิด
- ii) เมล็ดหรือสปอร์ถูกเก็บมาจากป่าและปลูกในสภาพควบคุมภายในประเทศถิ่นกำเนิดซึ่งจะต้องเป็นประเทศต้นกำเนิดของเมล็ดหรือสปอร์อีกด้วย
- iii) ผู้มีอำนาจจัดการที่เกี่ยวข้องในประเทศถิ่นกำเนิดนั้นกำหนดว่าการเก็บเมล็ดหรือสปอร์เป็นไปตามกฎหมายและสอดคล้องกับกฎหมายแห่งชาติที่เกี่ยวข้องเพื่อการคุ้มครองและการอนุรักษ์พันธุ์ และ
- iv) หน่วยงานด้านวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องในประเทศถิ่นกำเนิดนั้นกำหนดว่า:

- A. การเก็บเมล็ดหรือสปอร์ไม่เป็นอันตรายต่อการอยู่รอดของสิ่งมีชีวิตในป่าและ
- B. การอนุญาตให้มีการค้าตัวอย่างพันธุ์เช่นนั้นมีผลดีต่อการอนุรักษ์ประชากรในป่า

ข) อย่างน้อยที่สุด ให้สอดคล้องกับอนุวรรค ก) iv) ก. และ ข. ที่ด้านบน:

- i) การเก็บเมล็ดหรือสปอร์เพื่อการนี้มีข้อจำกัดในลักษณะเช่นเพื่อให้เกิดการฟื้นฟูประชากรจากป่า
- ii) พืชบางส่วนที่ผลิตภายใต้สถานการณ์ดังกล่าวถูกใช้เพื่อสร้างฟาร์มเพื่อทำหน้าที่เป็นแหล่งกำเนิดของต้นตอพ่อแม่พันธุ์ที่ปลูกในอนาคตและกลายเป็นแหล่งที่มาของเมล็ดหรือสปอร์เพิ่มเติมและลดหรือขจัดความต้องการในการเก็บเมล็ดหรือสปอร์จากป่า และ
- iii) ส่วนหนึ่งของพืชที่ผลิตภายใต้สถานการณ์ดังกล่าวถูกนำมาใช้ในการเพาะปลูกในป่าเพื่อเพิ่มการฟื้นตัวของประชากรที่มีอยู่ หรือเพื่อสร้างประชากรที่ได้สูญพันธุ์ และ

ค) ในกรณีของการดำเนินงานที่กระจายชนิดพันธุ์ในภาคผนวก I เพื่อการค้าภายใต้เงื่อนไขดังกล่าวจะได้รับการจดทะเบียนกับสำนักเลขานุการ CITES ตามมติที่ประชุมที่ 9.19 (ฉบับที่ CoP15) เกี่ยวกับแนวทางการลงทะเบียนสถานเพาะเลี้ยงที่กระจายตัวอย่างพันธุ์ด้วยมนุษย์ในภาคผนวก -1

* พืชที่ทาบกิ่ง [เป็น] ได้รับการยอมรับว่ามีการขยายพันธุ์โดยมนุษย์เมื่อทั้งต้นตอและกิ่งทาบถูกนำมาจากตัวอย่างพันธุ์ที่มีการขยายพันธุ์โดยมนุษย์

4.0 คำแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้รหัสถิ่นกำเนิด R

CITES กำหนดคำว่า "ทำฟาร์ม"

เป็นการเลี้ยงดูในสภาพแวดล้อมที่มีการควบคุมสัตว์ที่เป็นไขหรือตัวอ่อนจากป่า

ซึ่งอาจมีโอกาสรอดชีวิตในวัยโตเต็มวัยได้น้อยมาก

แม้ว่าจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้มีความเฉพาะมากขึ้น [\[มติ ที่ประชุมที่ 11.16 \(ฉบับที่ CoP15\)\]](#)

คำจำกัดความของการทำฟาร์มยังคงมีคำศัพท์ที่คลุมเครือหลายคำ

ที่เปิดกว้างสำหรับการแปลความหมายและการประกาศถิ่นกำเนิดอย่างผิดพลาด หากไม่ได้กำหนดไว้

ตอนนี้จะให้ข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อช่วยภาคีในการใช้รหัสถิ่นกำเนิด "R" อย่างถูกต้อง

อะไรคือสิ่งที่ถือว่ามี "ความเป็นไปได้ตามมากในการรอดชีวิตในวัยโตเต็มวัย"

ถือว่าความน่าจะเป็นของการมีชีวิตรอดต่อความโตเต็มวัยเป็นข้อพิจารณาชั้นพื้นฐานที่สุดในการพิจารณาว่า

เป็นตัวอย่างพันธุ์ของชนิดพันธุ์ที่สามารถทำฟาร์มได้หรือไม่ (เนื่องจากคำนี้กำหนดโดยภาคีของอนุสัญญา

CITES) ความน่าจะเป็นของการอยู่รอดนั้นเกี่ยวข้องกับกลยุทธ์ในประวัติชีวิตของชนิดพันธุ์

บางชนิดพันธุ์ได้รับการคัดเลือก: ชนิดพันธุ์มีลูกหลานจำนวนมาก ซึ่งเป็นรอดชีวิตที่จะโตเต็มวัยเพียงส่วนน้อย

ชนิดพันธุ์อื่นๆ ที่ได้รับการคัดเลือก: ชนิดพันธุ์มีลูกหลานจำนวนน้อย

และแต่ละชนิดพันธุ์มีแนวโน้มที่จะรอดชีวิตในวัยโตเต็มวัยได้มาก ตัวอย่างพันธุ์เช่น เต่าทะเล จระเข้

ปลาทะเลกระดูกแข็งและสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังส่วนใหญ่จะได้รับการคัดเลือกเป็น R และผลิตไข่จำนวนมาก

ซึ่งสามารถอยู่รอดเพื่อโตเต็มวัยได้เพียงส่วนน้อย ในทางตรงกันข้าม

ตัวอ่อนของชนิดพันธุ์เช่นช้างและเสือจะได้รับการคัดเลือกเป็น K

และมีโอกาสรอดชีวิตที่จะโตเต็มวัยได้ค่อนข้างสูง ดังนั้น การเอาตัวอ่อนของชนิดพันธุ์ที่คัดเลือกเป็น K

ออกจากป่าเพื่อทำฟาร์มมีแนวโน้มที่จะส่งผลกระทบต่อประชากรป่ามากกว่าการนำเอาชนิดพันธุ์ที่ถูกเลือกไว้เป็น

R ออกไป

ระบบการทำฟาร์มจึงมีผลเฉพาะกับไขและตัวอ่อนของพันธุ์ที่ประชากรส่วนใหญ่ในป่าตายจากสาเหตุตามธรรมชาติ

(เช่น การล่าเหยื่อ โรค สิ่งแวดล้อม ฯลฯ)

อะไรก่อให้เกิด 'การทำฟาร์มในสภาพแวดล้อมที่ควบคุม'

เพื่อวัตถุประสงค์ในการใช้รหัสถิ่นกำเนิด "R" อย่างถูกต้อง คำว่า "การทำฟาร์ม"

ควรเกี่ยวข้องกับระดับการเจริญเติบโตและ/หรือการพัฒนาตัวอย่างพันธุ์ที่เกิดขึ้นขณะอยู่ภายใต้การบริหารจัดการ

แบบโดยกักขัง และไม่จำเป็นต้องเป็นเวลาในการอยู่โดยกักขัง

ความแตกต่างนี้มีความสำคัญเนื่องจากความหลากหลายของประวัติชีวิตในการจำแนกพันธุ์ ตัวอย่างพันธุ์เช่น

สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังบางชนิดอาจถูกพิจารณาว่ามีการทำฟาร์มหลังจากผ่านไปเพียงสองสัปดาห์ในสภาพแวดล้อม

ที่มีการควบคุม เนื่องจากอัตราการเติบโตที่รวดเร็ว ในทางตรงกันข้าม สัตว์เลี้ยงคลานบางชนิด (เช่น

เต่าที่โตเร็ว) อาจต้องใช้เวลาในการจัดการโดยกักขังเป็นเวลานาน ก่อนที่จะถือว่าการทำฟาร์ม

เมื่อพิจารณาสิ่งที่ถือเป็นการทำฟาร์มในสภาพแวดล้อมที่มีการควบคุม

เจ้าหน้าที่บริหารควรปรึกษารหัสกับหน่วยงานด้านวิทยาศาสตร์แล้วตัดสินใจต่อไปนี้หรือไม่:

- 1) อาคารสถานที่ทำฟาร์มให้เงื่อนไขที่จำเป็นสำหรับการเจริญเติบโตและความผาสุกของตัวอย่างพันธุ์ (เช่น ที่พักพิงที่เพียงพอ อาหาร การดูแลด้านสัตวแพทย์ ฯลฯ) อย่างจริงจังหรือไม่
- 2) เพียงแต่เก็บตัวอย่างพันธุ์ที่รอการส่งออก

ถ้าผู้บริหารเห็นว่า อาคารสถานที่ให้เงื่อนไขที่จำเป็นสำหรับการเจริญเติบโตและการพัฒนาแล้ว

ตัวอย่างพันธุ์ที่มาจากอาคารสถานที่ดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะถูกทำฟาร์ม อย่างไรก็ตาม

หากไม่มีเงื่อนไขดังกล่าว ตัวอย่างพันธุ์เช่นนั้นมีแนวโน้มว่าจะมาจากป่า อย่างไรก็ตาม ควรสังเกตว่า

"การเลี้ยงในสภาพแวดล้อมที่มีการควบคุม" ไม่ได้หมายความว่า

สัตว์แต่ละตัวต้องได้รับการจัดการอย่างโดยกักขังจนกว่าจะถึงวัยโตเต็มวัย

เพื่อให้สอดคล้องกับคำจำกัดความของ "การทำฟาร์ม" แต่อย่างใด

การทำความเข้าใจกับตลาด

อีกหนึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับการใช้รหัสถิ่นกำเนิด CITES แบบ "R" คือ การเข้าใจธรรมชาติและลักษณะของตลาดที่มีการผลิต ตัวอย่างพันธุ์เช่น ตัวอย่างพันธุ์ที่ส่งออกไปเพื่อการค้าสัตว์เลี้ยงในบ้านมักจะต้องเป็นตัวอ่อนหรือตัวอ่อนแรกเกิด โดยทั่วไปแล้ว ตัวอย่างพันธุ์เหล่านี้ไม่ได้รับการพัฒนาอย่างสำคัญในสภาพแวดล้อมที่มีการควบคุมก่อนการส่งออก และดังนั้นจึงไม่ได้เป็นการทำฟาร์ม ในทางตรงกันข้าม ชนิดพันธุ์ที่ส่งออกไปเพื่อการค้าเนื้อสัตว์หรือค่านั่งสัตว์มักจะต้องมีขนาดใหญ่และมีแนวโน้มที่จะได้รับการเลี้ยงในสภาพแวดล้อมที่มีการควบคุมเป็นระยะเวลานานเพื่อให้ได้ขนาดของร่างกายตามที่ตลาดกำหนด

5.0 ความช่วยเหลือเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้รหัสถิ่นกำเนิด C

- เมื่อพิจารณาการยื่นคำขอเพื่อส่งตัวอย่างพันธุ์ชิ้นส่วนที่ระบุไว้ในอนุสัญญา CITES ที่ผู้ยื่นคำขออ้างอ้างว่าได้รับการเลี้ยงดูแบบโดยกักขัง ข้อควรพิจารณาต่อไปนี้จะช่วยในการตรวจสอบว่า ตัวอย่างพันธุ์ดังกล่าวเป็นไปตามข้อกำหนดของ CITES ว่าเป็นการ "กักขัง" หรือไม่
- มีการพิสูจน์ว่า ตัวอย่างพันธุ์ได้รับการเลี้ยงดูในโดยกักขังตามความหมายในมติที่ประชุมที่ 10.16 (แก้ไข) เพื่อกำหนดรหัสถิ่นกำเนิดที่ถูกต้องนั้น มีความจำเป็นต้องกำหนด:
  - ในภาคผนวกที่ชนิดพันธุ์รวมอยู่ และ
  - วัตถุประสงค์ของการส่งออก (เชิงพาณิชย์หรือไม่ใช่เชิงพาณิชย์)
- ถ้าตัวอย่างพันธุ์เป็นชนิดพันธุ์ในภาคผนวก I ที่ได้รับการเลี้ยงดูโดยกักขัง และมีการเพาะพันธุ์เพื่อการค้า - ให้ศึกษาเว็บไซต์ของ CITES เพื่อตรวจสอบว่า ตัวอย่างพันธุ์ดังกล่าวได้มาจากการดำเนินการปรับปรุงพันธุ์ที่รวมอยู่ใน ทะเบียนเลขอาชญากรรมของการดำเนินการปรับปรุงพันธุ์ <http://www.cites.org/eng/common/reg/cb/summary.html> หรือไม่
- ถ้าไม่มีข้อสงสัยว่า ตัวอย่างพันธุ์ได้มาจากการดำเนินงานเพาะพันธุ์ที่จดทะเบียนโดย CITES แล้ว ให้ใช้รหัสถิ่นกำเนิด D
- หากมีข้อสงสัยและผู้ยื่นคำขอไม่สามารถให้หลักฐานที่เพียงพอเพื่อพิสูจน์ว่า ตัวอย่างพันธุ์นั้นมาจากการดำเนินงานที่จดทะเบียนโดย CITES อย่าใช้รหัสต้นทาง D ในสถานการณ์เช่นนี้ จำเป็นจะต้องกำหนดว่า ตัวอย่างพันธุ์ได้รับการเพาะพันธุ์โดยกักขังซึ่งเก็บเกี่ยวจากธรรมชาติหรือได้มาจากแหล่งอื่นกันแน่
- ถ้าไม่มีหลักฐานยืนยันได้ว่า ตัวอย่างพันธุ์ที่พิจารณานั้นได้รับการเลี้ยงดูโดยกักขังที่เป็นไปตามคำจำกัดความในมติที่ประชุมที่ 10.16 (แก้ไข) ควรระมัดระวัง และควรมีการตรวจสอบรายละเอียดเพิ่มเติม
- ในส่วนนี้ ข้อมูลเกี่ยวกับคำถามต่อไปนี้จะช่วยในการพิจารณาว่า การเพาะพันธุ์มีความสอดคล้องกับคำจำกัดความของ "การเลี้ยงในสภาพที่ถูกกักขัง" ในมติของที่ประชุมที่ 10.16 (แก้ไข) หรือไม่ ซึ่งจะช่วยให้ผู้มีอำนาจจัดการสามารถตัดสินใจได้ว่า จะใช้รหัสถิ่นกำเนิด C, F หรือปฏิเสธการยื่นคำขอ:
  - มีการดำเนินงานด้านการเพาะพันธุ์ที่ได้รับอนุญาตสำหรับชนิดพันธุ์ที่พิจารณาหรือไม่ หากไม่มีการดำเนินงานที่ได้รับอนุญาตสำหรับชนิดพันธุ์นั้น จะต้องมีการสอบสวนความถูกต้องตามกฎหมายของการส่งออก
  - วันที่การเพาะพันธุ์แต่ละครั้งได้รับอนุญาตหรือมีการลงทะเบียนเพื่อดำเนินการ
  - จำนวนเอกสารอนุญาตที่ได้ออกมา ในช่วงเวลาใด ที่จะรวบรวมตัวอย่างพันธุ์จากป่า และจำนวนใดที่ถูกรวบรวมเพื่อสร้างประชากรที่ถูกกักขัง
  - อะไรเป็นปริมาณการผลิตประจำปีและ จากคำแนะนำทางวิทยาศาสตร์ที่เป็นอิสระเกี่ยวกับลักษณะทางชีววิทยาของชนิดพันธุ์เหล่านี้ น ปริมาณเหล่านี้เป็นไปได้สำหรับชนิดพันธุ์ที่เกี่ยวข้องหรือไม่
  - จำนวนประชากรทั้งหมดของชนิดพันธุ์ที่เก็บรักษาโดยการดำเนินการเพาะพันธุ์มีเท่าใด และจำนวนต้นตอเพศผู้และเพศเมียที่โตเต็มที่นั้นรวมถึงต้นตอพ่อแม่พันธุ์มีเท่าใด
  - อาคารสถานที่ที่ได้รับการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่ด้านวิทยาศาสตร์และผู้มีอำนาจการจัดการ และมีรายงานการตรวจสอบหรือไม่

8. ในกรณีที่มีข้อสงสัยเกี่ยวกับความถูกต้องของรหัสถิ่นกำเนิด ในกรณีที่จำเป็น ผู้มีอำนาจจัดการของประเทศผู้นำเข้าควรจะปรึกษาหน่วยงานด้านวิทยาศาสตร์ของประเทศผู้ส่งออกเพื่อตรวจสอบว่า ชนิดพันธุ์ดังกล่าวเป็นชนิดพันธุ์ที่ถูกกักขังอยู่ภายในเขตอำนาจปกครองของผู้มีอำนาจจัดการของประเทศผู้ส่งออกหรือไม่ ในกรณีที่มีข้อสงสัย ควรแจ้งให้สำนักเลขาธิการ CITES ทราบ

6.0 คำจำกัดความที่เกี่ยวข้อง

คำจำกัดความเหล่านี้มาจากเว็บไซต์ CITES สำหรับคำอธิบายข้อกำหนดเพิ่มเติม โปรดดูอภิธานศัพท์ของ CITES: <http://www.cites.org/eng/resources/terms/glossary.php>

พันธุ์โดยมนุษย์ (พืช)	<p>ตัวอย่างพันธุ์พืชที่ได้รับ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • เติบโตขึ้นภายใต้สภาวะควบคุม และ • ที่ปลูกมาจากเมล็ด การตัด การแบ่ง กลุ่มก้อนเนื้อเยื่อ หรือเนื้อเยื่อพืชอื่น สปอร์หรือสิ่งอื่นๆ ที่ได้รับการยกเว้นจากอนุสัญญาหรือได้รับมาจากต้นต่อพ่อแม่พันธุ์ที่ได้ปลูกไว้; • หรือสำหรับการจำแนกพันธุ์ของไม้กฤษณาที่ปลูกมาจากเมล็ด ต้นกล้า ต้นกล้ากิ่ง การตัด การทาบกิ่ง การคัดเลือก/การตอน การแบ่งเนื้อเยื่อพืชหรือหน่ออื่นที่ได้รับมาจากป่าหรือต้นต่อพ่อแม่พันธุ์ที่ปลูกตามนิยามของคำว่า "ต้นต่อพ่อแม่พันธุ์ที่ปลูกไว้" ในมติที่ประชุมที่ 11.11 (ฉบับที่ CoP17)
โดยกักขัง (สัตว์)	<p>สัตว์ที่เกิดหรือผลิตขึ้นในสภาพแวดล้อมที่ควบคุมได้ เฉพาะเมื่อ:</p> <ol style="list-style-type: none"> i) พ่อแม่พันธุ์ถูกถ่ายโอนในสภาพแวดล้อมที่มีการควบคุม (ถ้าผลิตโดยใช้เพศ) หรือพ่อแม่พันธุ์อยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีการควบคุมเมื่อการพัฒนาลูกหลานเริ่มขึ้น (ถ้าสืบพันธุ์โดยไม่ใช้เพศ) ii) ต้นต่อที่เพาะพันธุ์ตามข้อกำหนดของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของประเทศผู้ส่งออก: <ol style="list-style-type: none"> a) ถูกจัดตั้งขึ้นตามบทบัญญัติของ CITES และกฎหมายของประเทศที่เกี่ยวข้อง และในลักษณะที่ไม่เป็นอันตรายต่อการอยู่รอดของชนิดพันธุ์ในป่า b) ถูกเก็บรักษาไว้โดยไม่มีการนำตัวอย่างพันธุ์จากป่า ยกเว้นการเลี้ยงสัตว์ ไข่ หรือเซลล์สืบพันธุ์เป็นครั้งคราวตามบทบัญญัติของ CITES และกฎหมายของประเทศที่เกี่ยวข้อง และในลักษณะที่ไม่เป็นอันตรายต่อการอยู่รอดของชนิดพันธุ์นี้ในป่า ตามที่แนะนำโดยหน่วยงานด้านวิทยาศาสตร์ <ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อป้องกันหรือบรรเทาผลข้างเคียงที่เป็นอันตรายจากการผสมในครอบครัว ซึ่งขนาดของการเพิ่มดังกล่าวถูกกำหนดจากความต้องการวัสดุทางพันธุกรรมใหม่ 2. เพื่อกำจัดสัตว์ที่ถูกติดตามมติของที่ประชุมที่ 17.8 หรือ 3. โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สำหรับใช้เป็นต้นต่อเพาะพันธุ์ และ c) <ol style="list-style-type: none"> 1. ได้ผลิตลูกหลานในรุ่นที่สอง (F2) หรือรุ่นที่ตามมา (F3, F4, ฯลฯ) ในสภาพแวดล้อมที่ควบคุม; หรือ 2. มีการจัดการในลักษณะที่ได้รับการพิสูจน์ว่าสามารถผลิตลูกหลานรุ่นที่สองได้อย่างน่าเชื่อถือในสภาพแวดล้อมที่มีการควบคุม
เพาะพันธุ์	<p>กลุ่มสัตว์ที่ใช้ในการสืบพันธุ์ในการดำเนินงานโดยกักขัง</p>
สภาพแวดล้อมที่มีการควบคุม (สัตว์) / สภาพที่ควบคุม (พืช)	<p>สำหรับสัตว์: สภาพแวดล้อมที่ถูกจัดการเพื่อจุดประสงค์ในการผลิตชนิดพันธุ์เฉพาะที่มีขอบเขตที่ออกแบบมาเพื่อป้องกันไม่ไขหรือเซลล์สืบพันธุ์ชนิดนี้เข้ามาหรือออกไป และลักษณะทั่วไปของสิ่งนี้อาจรวมถึง แต่ไม่จำกัดเฉพาะ: ที่อยู่อาศัยโดยมนุษย์ การกำจัดของเสีย การดูแลสุขภาพ การป้องกันจากผู้ล่า และการจัดหาอาหารโดยมนุษย์ สำหรับพืช: สภาพแวดล้อมที่ไม่เป็นธรรมชาติที่มีการจัดการอย่างเข้มข้นโดยการแทรกแซงของมนุษย์ เพื่อจุดประสงค์ในการผลิตพืช ลักษณะทั่วไปของสภาพควบคุมอาจรวมถึง แต่ไม่จำกัดเพียงการไถพรวน การใส่ปุ๋ย การกำจัดวัชพืชและการควบคุมศัตรูพืช การชลประทานหรือการดำเนินงานของการบริบาล เช่นการใส่กระถาง การทำแปลง หรือการป้องกันจากสภาพอากาศ</p>
พ่อแม่พันธุ์ที่ปลูกไว้ (พืช)	<p>กลุ่มพืชที่ปลูกในสภาพควบคุมที่ใช้สำหรับการสืบพันธุ์และต้องเป็นไปตามข้อกำหนดของหน่วยงาน CITES ที่กำหนดของประเทศผู้ส่งออก:</p> <ul style="list-style-type: none"> • จัดตั้งขึ้นตามบทบัญญัติของ CITES และกฎหมายของประเทศที่เกี่ยวข้อง และในลักษณะที่ไม่เป็นอันตรายต่อการอยู่รอดของชนิดพันธุ์ในป่า และ • เก็บรักษาไว้ในปริมาณที่เพียงพอสำหรับการขยายพันธุ์ เพื่อลดหรือขจัดความจำเป็นในการเพิ่มพูนจากเมื่อการเพิ่มพูนดังกล่าวเป็นเพียงข้อยกเว้น และถูกจำกัดจำนวนตามที่จำเป็นในการรักษาความแข็งแรงและผลผลิตของต้นต่อพ่อแม่พันธุ์ที่ปลูกไว้

7.0 คำแนะนำเพิ่มเติม

คำแนะนำเกี่ยวกับหนังสืออนุญาตและใบรับรอง:

<http://www.cites.org/eng/disc/text.php#VI>

คำแนะนำเกี่ยวกับการยกเว้นและข้อยกเว้นพิเศษอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องการค้า:

<http://www.cites.org/eng/disc/text.php#VII>

คำแนะนำในมติที่ประชุมที่ 12.3 (ฉบับที่ CoP17) –เอกสารอนุญาตและใบรับรอง:

<https://cites.org/sites/default/files/document/E-Res-12-03-R17.pdf>

รูปแบบแผนภูมิการไหลในแบบสอบถาม

1. เป็นชนิดพันธุ์ที่ระบุไว้ในภาคผนวก CITES (I, II หรือ III) หรือไม่

ใช่ .....ไปที่คำถามที่ 2

ไม่ใช่ .....ไม่ต้องมีเอกสารอนุญาตให้มีการส่งออกของ CITES

2. เป็นตัวอย่างพันธุ์ที่ได้มาก่อนที่บทบัญญัติของอนุสัญญาจะมีผลใช้บังคับหรือไม่

ใช่ .....รหัสถิ่นกำเนิด 0

ไม่ใช่ .....ไปที่คำถามที่ 3

3. สัตว์ถูกริบหรือยึดหรือไม่ การส่งออกต้องปฏิบัติตาม [มติที่ประชุมที่ 17.8](#)

ใช่ .....รหัสถิ่นกำเนิด I

ไม่ใช่ .....ไปที่คำถามที่ 4

4. มีข้อมูลเพียงพอเกี่ยวกับตัวอย่างพันธุ์เพื่อกำหนดแหล่งที่มาหรือไม่

ใช่ .....ไปที่คำถามที่ 5

ไม่ใช่ .....รหัสถิ่นกำเนิด U

5. ตัวอย่างพันธุ์ถูกนำมาจากสภาพแวดล้อมทางทะเล และไม่อยู่ภายใต้เขตอำนาจของรัฐใดหรือไม่

ใช่ .....รหัสถิ่นกำเนิด X

ไม่ใช่ .....ไปที่คำถามที่ 6

6. ตัวอย่างพันธุ์เป็นพืชหรือสัตว์

สัตว์ .....ไปที่คำถามที่ 7

พืช .....ไปที่คำถามที่ 21

7. ตัวอย่างพันธุ์ถูกนำมาจากป่าหรือไม่

ใช่ .....ไปที่คำถามที่ 8

ไม่ใช่ .....ไปที่คำถามที่ 13

8. ตัวอย่างพันธุ์ถูกนำมาจากป่าเป็นไขหรือตัวอ่อน
ที่มีโอกาสที่จะรอดชีวิตในวัยโตเต็มวัยได้น้อยมากหรือไม่

ใช่ .....ไปที่คำถามที่ 9

ไม่ใช่ .....รหัสถิ่นกำเนิด W

9. ตัวอย่างพันธุ์ถูกเลี้ยงในสภาพแวดล้อมที่มีการควบคุมหรือไม่

ใช่ .....ไปที่คำถามที่ 10

ไม่ใช่ .....รหัสถิ่นกำเนิด W

10. ได้มีการถ่ายโอนตัวอย่างพันธุ์ไปยังภาคผนวก II และทำเครื่องหมายไว้ตาม
[มติที่ประชุมที่ 11.16 \(ฉบับที่ CoP15\)](#) หรือไม่

ใช่ .....รหัสถิ่นกำเนิด R

ไม่ใช่ .....ไปที่คำถามที่ 11

11. ตัวอย่างพันธุ์ถูกระบุใน CITES ภาคผนวก II หรือ III หรือไม่

ใช่ .....รหัสถิ่นกำเนิด R

ไม่ใช่ .....ไปที่คำถามที่ 12

12. ตัวอย่างพันธุ์มีคุณสมบัติครบถ้วนตาม [บทบัญญัติข้อ III](#) ของอนุสัญญาหรือไม่

ใช่ .....รหัสถิ่นกำเนิด W

ไม่ใช่ .....ควรดำเนินการส่งออกต่อไป "ไม่"

13. เป็นตัวอย่างพันธุ์ที่ได้มาจากพ่อแม่พันธุ์หรือเซลล์สืบพันธุ์ที่โอนมาอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ควบคุม (การสืบพันธุ์แบบอาศัยเพศ) หรือพ่อแม่พันธุ์ในสภาพแวดล้อมที่มีการควบคุมเมื่อการพัฒนาลูกหลานเริ่มขึ้น (การสืบพันธุ์แบบไม่อาศัยเพศ) หรือไม่

ใช่ .....ไปที่คำถามที่ 15

ไม่ใช่ .....ไปที่คำถามที่ 14

14. เป็นตัวอย่างพันธุ์ที่เกิดในสภาพแวดล้อมที่ถูกควบคุมหรือไม่

ใช่ .....รหัสถิ่นกำเนิด F

ไม่ใช่ .....รหัสถิ่นกำเนิด W

15. ดันต่อเพาะพันธุ์ถูกจัดตั้งขึ้นตามบทบัญญัติของ CITES และกฎหมายของประเทศที่เกี่ยวข้องและในลักษณะที่ไม่เป็นอันตรายต่อการอยู่รอดของชนิดพันธุ์ในป่าหรือไม่

ใช่ .....ไปที่คำถามที่ 16

ไม่ใช่ .....รหัสถิ่นกำเนิด F

16. ดันต่อเพาะพันธุ์ถูกเก็บรักษาไว้โดยไม่มีการนำตัวอย่างพันธุ์จากป่า ยกเว้นสัตว์ ไข่ หรือเซลล์สืบพันธุ์เป็นครั้งคราวตามบทบัญญัติของ CITES และกฎหมายของประเทศที่เกี่ยวข้องและในลักษณะที่ไม่เป็นอันตรายต่อการอยู่รอดของสัตว์ชนิดพันธุ์นี้ในป่าหรือไม่

ใช่ .....ไปที่คำถามที่ 17

ไม่ใช่ .....รหัสถิ่นกำเนิด F

17. ดันต่อเพาะพันธุ์ผลิตลูกหลานรุ่นที่สอง (F2) หรือรุ่นต่อไป (F3, F4 ฯลฯ) ในสภาพแวดล้อมที่มีการควบคุม หรือมีการจัดการในลักษณะที่ได้รับการพิสูจน์ว่ามีความสามารถผลิตลูกหลานรุ่นที่สองได้อย่างน่าเชื่อถือในสภาพแวดล้อมที่มีการควบคุมหรือไม่

ใช่ ตัวอย่างพันธุ์ถูกเพาะพันธุ์โดยการกักขัง .....ไปที่คำถามที่ 18

ไม่ใช่ .....รหัสถิ่นกำเนิด F

18. ระบุตัวอย่างพันธุ์ไว้ในเอกสารแนบ CITES รายการใด

ภาคผนวก I .....ไปที่คำถามที่ 19

ภาคผนวก II หรือ III .....รหัสถิ่นกำเนิด C

19. ตัวอย่างพันธุ์ถูกเพาะพันธุ์เพื่อการค้าหรือไม่

ใช่ .....ไปที่คำถามที่ 20

ไม่ใช่ .....รหัสถิ่นกำเนิด C

20. ตัวอย่างพันธุ์เป็นพันธุ์ที่ดำเนินการเพาะพันธุ์ที่จดทะเบียนโดย CITES หรือไม่

ใช่ .....รหัสถิ่นกำเนิด D

ไม่ใช่ .....ควรดำเนินการส่งออกต่อไป "ไม่"

21. ตัวอย่างพันธุ์ถูกปลูกภายใต้สภาวะควบคุมหรือไม่

ใช่ .....ไปที่คำถามที่ 21

ไม่ใช่ .....รหัสถิ่นกำเนิด W

22. เป็นตัวอย่างพันธุ์ที่ปลูกมาจากเมล็ด การตัด การแบ่ง กลุ่มก้อนเนื้อเยื่อหรือเนื้อเยื่อพืชอื่น สปอร์หรือหน่ออื่นๆ ที่ได้มาจากต้นตอพ่อแม่พันธุ์ที่ปลูกตามวรรค 1b) ของ [ข้อมติที่ประชุมที่ 11.11 \(ฉบับที่ CoP17\)](#) หรือไม่*

ใช่ .....ไปที่คำถามที่ 26

ไม่ใช่ .....ไปที่คำถามที่ 23

23. เป็นตัวอย่างพันธุ์ที่ปลูกจากเมล็ดหรือสปอร์ที่เก็บจากป่าตามช้อยกเว้นใน [มติที่ประชุมที่ 11.11 \(ฉบับที่ CoP17\)](#) หรือไม่

ใช่ .....ไปที่คำถามที่ 26

ไม่ใช่ .....ไปที่คำถามที่ 24

24. ตัวอย่างพันธุ์ถูกปลุกขึ้นจากการตัดหรือการแบ่งหรือไม่

ใช่ .....ไปที่คำถามที่ 25

ไม่ใช่ .....รหัสถิ่นกำเนิด W

25. การตัดหรือการแบ่งถูกนำมาจากพืชป่าที่ไม่ถือว่าเป็นต้นตอพ่อแม่พันธุ์ที่ปลูกไว้หรือไม่

ใช่ .....รหัสถิ่นกำเนิด W

ไม่ใช่ .....ไปที่คำถามที่ 26

26. ชนิดพันธุ์มีรายการในภาคผนวก CITES ที่ใด

ภาคผนวก I .....ไปที่คำถามที่ 27

ภาคผนวก II หรือ III .....รหัสถิ่นกำเนิด A

27. มีการเพาะปลูกตัวอย่างพันธุ์เพื่อการค้าหรือไม่

ใช่ .....ไปที่คำถามที่ 28

ไม่ใช่ .....รหัสถิ่นกำเนิด A

28. มีการแพร่กระจายตัวอย่างพันธุ์โดยมนุษย์ที่สถานบริบาลที่ลงทะเบียนของ CITES แล้วหรือไม่

ใช่ .....รหัสถิ่นกำเนิด D

ไม่ใช่ .....รหัสถิ่นกำเนิด A

* พืชที่ทาบกิ่ง [เป็น] ได้รับการยอมรับว่า

มีการแพร่กระจายโดยมนุษย์เมื่อมีทั้งต้นตอและกิ่งทาบถูกนำมาจากตัวอย่างพันธุ์ที่มีการแพร่กระจายโดย